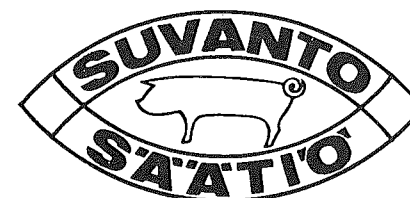

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 7 1983

LOKAKUU

Oriveden sankarihauta Sakkolan juhlien aikana, lippuvartio ja seppelipartiot lähdössä suorittamaan kukkaistervehdykset sankarihaudalle ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä.

”Jo heinä tehty ompi ja ruista leikataan”

Kesä meni syyspuoleen. ”Elinpäivämme kiitävät ohitse niinkuin lentäisimme pois.” Psalmi 90:10. Jää vain muistot! Ja niiden kanssa kun voi elää sovussa, niin on mahdollista elää uudelleen kaiken kuin filmikuvia katsellen.

Taas tulevat mieleen Myllytorpan kesäajat. Toukokuussa kun Pohjolan valoisat yöt alkoivat olla kuin pilviset päivät, niin ei enää lampputa sytytetty, vaan ne kunnostettiin syyskesää varten. Kesäaikana vietettiin pitkiä ”hämärikköjä”, jolloin perhe kokoontui joko puutarhamajaan samovaarin ympärille tai sopimattoman, liian tuulisen tai sateisen sään takia istuttiin sisällä.

Nuo ”hämäriköt” olivat kovin kodikkaita hetkiä. Jokainen vuorolleen kertoi päivän tapahtumista tai muistelmia ja laulettiinkin. Minä taistelin unta vastaan niin kauan kuin suinkin. Useimmiten kuitenkin kävi niin, että nukahdin ja kun aamulla heräsin niin hämärähetkien tapahtumat tuntuivat unen näöltä. Niiden autuas, onnellinen, rauhallinen tunnelma on nyt vanhana toistunut. Joka ilta tahdon viettää ”hämärikköä”. Täällä, missä ei ole valoisia kesäöitä ne eivät ole loputtomia niinkuin olivat lapsuuden maille, missä ilta ja aamu olivat käsikädessä eikä pimeätä yötä tullutkaan.

Heinänteon aika oli kesän kuuminta, kiireisintä. Vastaniitetyn heinän tuoksu täytti ilman. Miten hauskaa olikaan piiloleikki saaden kätkeytyä heinäsaattojen, -seipäiden, -haasioiden taakse tai ryömiä alle. Siinä olikin kuurujalla hommaa ehtiä lyömään ”nimi kirjoihin” ennen piilossa olijaa.

Aikanaan heinät korjattiin kuja-luhtiin. Seipäät ja haasiopuut törät-

tivat tyhjinä kunnes nekin vietiin talviteloille. Yksi kesän tärkein työ oli päättynyt. Luhti oli täynnä tuoksuva, kuivaa heinää, jonka sekaan viskottiin suolaa. Muistan isän tyytyväisyyden kun työ onnistui, sillä joskus oli sateisiakin kesä ja sato sen mukainen.

Kun ensimmäinen kuhilas ilmensi pellolle, niin sinä iltana otettiin lamput taas käyttöön. Muistan tuon sykähdyttävän tunteen: Kesä on loppumassa. Tuli lampussa todisti sen. Jotain niin kaunista, niin erikoisen leppoisa, mieleistä oli taas kerran ohi.

Uusi kesä tuntui niin kaukaiselta. Kuinka jaksakaan odottaa? Edes-

sä olivat syysmyrskyt, talven tuisut, kunnes kevät saapui valmistamaan uutta suvea. Ohi ovat. Tulivat. Menivät. On jaksettu.

Työ on siunaus. Ilman sitä sortuisi. Työtä ja harrastusta pitää aina olla. Ilman niitä elämä on tyhjää. Toimettomuus jäyttää ihmissielua. Lepo ja rentoutuminen on nautinnollista tunnelmaa vain silloin kun on työstä väsynyt. Yhdentekevää onko työ ruumiillista tai henkistä.

Miten ihanaa onkaan touhujen jälkeen viettää ”hämärikköä”, helmiä elämänlangassa.

Klaudia Pelkinen

Muistelma

Lapinlahti, lapsuuteni kehto, mis’ elämäni ensi päivät nähdä sain. Suvannon ulapalla laineen laulu soi, sun rantapenkereillä lehdot huminoi.

Näin vuosikymmenien takaa salaa synnyinseudulleni palaan... Muistoissani kuljen polut monet, marjamaat, ne kauniit kankahat... Siel’ käki kultainen kukahteli, leppälintu lempeästi lauloi.

Muistojeni kirjaa hiljaa availen, viivyn hetken siellä, toisen täällä. Elämän tietä hiljaa vaeltaessani, löysin aarteiden kätkemisen arvoisen.

Se Aarre Rakas Vapahtaja on, sen tähden käteni ristiin liitän ja sydäimestäni Herraa kiitän.

Liina Varvas

Tohtori Väinö Huuskan juhlapuheen loppuosa

Pelkääminen on terve ilmiö, ja vain harvat ovat niin rohkeita kuin Suomen nykyinen oikeuskansleri Korte. Kun tv:n toimittaja yritti haastattelutilaisuudessa pelotella kysymällä eikö oikeuskansleri pelännyt joutumista napit vastakkain eduskunnan ja sen kansliatoimikunnan kanssa, vastasi oikeuskansleri yksikantaan: Minä en pelkää ketään enkä mitään. Siis vähän siihen tyyliin kuin Sakkolan pojat aikoinaan, että tulkoon vaikka ukko Kivennavalta.

Useimmat ihmiset tietenkin pelkäävät, mutta monet pelätessäänkin menettelevät harkiten eivätkä tule hysteriseksi. Mielestäni sakkolalainen ja muukin karjalainen siirtoväki pelkäsi sodanaikaisten vaarojen aikana järkevästi. Kun vihollinen alkoi aamuvarhain ennen lehmien lypsyaikaa ampua ja pommittaa Sakkolaa ja muita rajapitäjiä, eivät näiden pitäjiä asukkaat lamaantuneet, vaan kiirehtivät hyvässä järjestyksessä jo saman päivän iltaan mennessä tavaroineen ja karjoineen Suvannon yli turvaan.

Kun sitten muukin Karjala jouduttiin luovuttamaan talvisodan päätyttyä, siirtyi väki taas tavaroineen ja karjoineen hyvässä järjestyksessä jällelle jääneen Suomen alueelle kuten aikoinaan Aapraham Mamren Tammistoon luvattuun Kaanaan maahan. Toisen ns. jatkosodan alettua ja Karjalan jouduttua jälleen oikealle omistajalleen marsivat siirtolaiset hyvässä järjestyksessä kotikonnuilleen ja ryhtyivät kesken sotimista viljelemään entisiä maatilojaan. Monet ovat näin jälkeinpäin ihmetelleet, että kuinkas nyt kesken sotimisen tällainen edestakainen matka tehtiin, mutta minusta tuo väliaikainen Karjalassa

pistäytyminen pelasti Suomen pahimmasta nälästä ja puutteesta sotamme viimeisien vuosien aikana. Siirtoväki kykeni siellä elättämään itsensä ja vieläpä luovuttamaan viljaa ja elintarvikkeita sotivalle armeijallemme. Ja kun jatkosodan jälkeen taas jouduttiin siirtymään luvattuun maahan eli jällelle jääneeseen Suomeen, ei siinäkään jouduttu pelon ja ahdistuksen valtaan — ei ainakaan näytetty pelkoa ja ahdistusta muille — vaan siirryttiin uusille asuinsijoille ja ryhdyttiin työskentelemään niinkuin ennen Sakkolassa, Metsäpirtissä, Pyhäjärvellä tai missä siirtoväen pitäjässä tahansa.

Ja vaikka ikävä joskus mieleen palasikin, ei sen annettu lamaanuttaa eikä suostuttu rupeamaan hysteriseksi, mukaellakseni nykyisen presidenttimme sanontaa. Kun häntä yritettiin viimeisen presidentin vaalitaistelun aikana provosoida lausumaan sellaista, mihin hän ei maan edun nimessä ollut suostuvai-

nen, niin hän vain totesi, että jos toiset yrittävät provosoita, niin hän ei suostu provosoitumaan.

Viime aikoina on voinut havaita eräitä merkkejä, jotka osoittavat, että julkisten tiedotusvälineiden pelottelu on saanut kansalaiset todella pelkäämään, tai ainakin se on saanut jotkut keinottelemaan lähimmäisten pelon ja ahdistuksen kustannuksella. Esim. tässä lähipitäjässä Virtoilla on eräs kaveri ryhtynyt kaivamaan kallioon parinkymmenen metrin syvyisiä luolia, joista hän hyvää maksua vastaan on valmis luovuttamaan lähimmäisilleen sodanaikaista asumistilaa. Jos kehitys alkaa kulkea tähän suuntaan ja ihmiset saadaan atomikauhun valtaan, voidaan Suomen harkitsevasta kansasta vähitellen tehdä luolaihmiä, jollaisia meidän esiamme muutamia tuhansia tai kymmeniätuhansia vuosia sitten olivat.

Pelastusta etsivien ihmisten turvautuminen epämuukaviin luoliin ei ole suinkaan virtoislaisen kaverin keksintö, vaan itäisillä mailla oli jo pari tuhatta vuotta sitten tapana, että kuolemanjälkeistä kohtaloon peläten ihmiset hakeutuivat kaukasiin erämaan luoliin pakoon maallisia kiusauksia. Mutta heidän tar-

Oriveden seurakuntakuoro laulaa sankarihaudan äärellä johtajana kanttori Veikko Kokko.

koituksenaan oli pelastus kuoleman jälkeen, ei säilyminen elämästä hengissä, kuten virtolaisten luolarakentajien tarkoituksena tulee olemaan.

— Edellä olevalla en halua vähätellä sitä merkitystä, mikä tavanomaisilla väestösuojilla on siinä tapauksessa, jos sellainen onnettomuus kuin sota maatamme kohtaisi. Mutta käsittääkseni pommi- ja väestösuojien rakentaminen on kaikkien yhteinen asia kuten lakikin edellyttää. Ja kyllä sota on niin hädänalainen tila, että jos se tulee, niin silloin täytyy jokaisen päästä pommeilta turvaan rauhan aikana sitä varten rakennettuihin väestösuojiin, vaikka ei kykenisikään lunastamaan kymmeniä tuhansia markkoja maksavaa, ennakolta ostettavaa sisäänpääsylippua.

Ennen atomikautta peloteltiin ihmisiä eräillä muilla tulevaisuuden tapahtumilla, jotka olivat kulloisenkin aikakauden ihmisille tuntemattomia. Uskovaiset ovat monta kertaa vuosituhansien aikana odottaneet pelolla ja vavistuksella maailmanloppua. Kristityt odottivat maailmanloppua ja Kristuksen toista tulemistä erityisesti v. 1000 jälkeen Kristuksen syntymän. Sitä ei silloin tullut, niinkuin ei ollut tullut

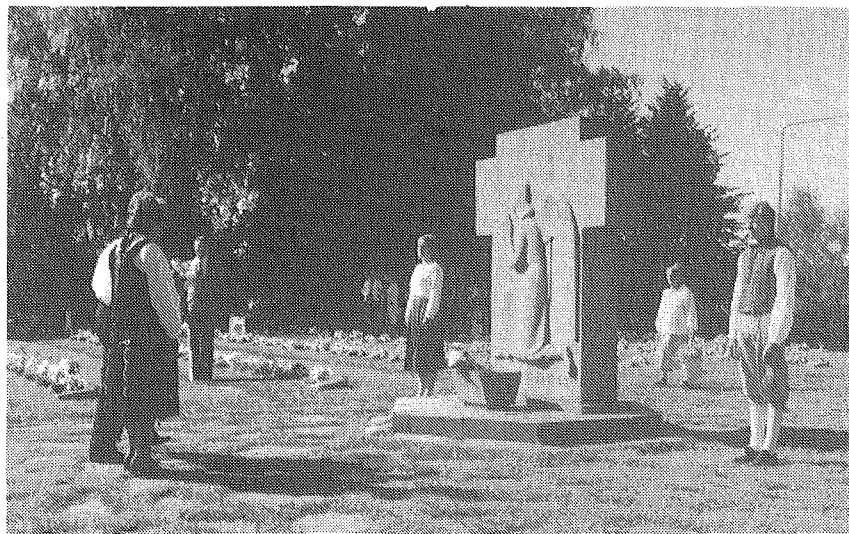
aikaisemminkaan ennustettuina aikoina. Vaikka he pelkäsivät ja elivät ahdistuksessa tuon tärkeän hetken odotuksessa, niin he pelkäsivät järkevästi. Kun loppua ei tullut, he ryhtyivät uudelleen tekemään varsinaisia arkisia askareitaan ja elämään edelleen sellaista elämää, mikä normaalisti on tapana täällä maan päällä. Mielestäni meidän, joilla on atomista paljon enemmän tietoa kuin kenelläkään on voinut olla maailmanlopun tulosta, pitäisi pelätä yhtä viisaasti, kun meitä pelotellaan ihmiskunnan tuhoutumista uhkaavalla atomisodalla.

Atomi on rauhanaikana ihmisten hyvä palvelija. Neljä suomalaisten rakentamaa atomivoimaa antaa meille sähköä tällä hetkellä lähes yhtä paljon kuin meidän kaikki muut voimallitoksemme yhteensä. Siitä on tullut jo Imatrankin voittava ja ylitse käyvä tekijä. Ei siitä rauhanaikana ole meille sen suurempaa vaaraa, kuin muistakaan sähköä jauhavista laitoksista. Näin vakuuttavat atomiasiantuntijamme, jotka ovat ydinfysiikasta paremmin perillä kuin me tavalliset ihmiset. Sodan aikana atomipommi on tietenkin tuhoavampi tekijä kuin muut tähän mennessä keksityt sota-

aseet, mutta niiden sodanaikainen tuho voidaan torjua tehokkaammin estämällä sota kuin marssimalla vain atomipommia vastaan.

Pelätäkäämme siis sotaa, joka aiheuttaa tuhoa ja kärsimyksiä käyttöönpä sitä sitten jousipyssyillä, tykeillä tai atomipommeilla. Mutta niin kauan kuin meillä on rauha eikä sota, meidän täytyy uskaltaa hoitaa ajankohtaiset asiat ja tehdä arkiset askareet peloitteluista huolimatta ja siinä toivossa, ettei maailmanloppua tai atomisotaa tai jotain muuta kauheaa ennustettua mörköä tulisikaan. Omasta puolestani vastaisin ”Ufin” ja eräiden muidenkin lehtien lukijain osastoissa olleisiin pelkoa ja ahdistusta koskeviin kysymyksiin seuraavalla tavalla:

Suomen kansa on osannut tähän mennessä käyttäytyä oikein sekä sodan että rauhan aikana. Olemme osanneet olla rauhanomaisissa askareissa rauhan aikana ja sotia tehokkaasti sodan aikana. Kummasakin tapauksessa olemme noudattaneet itse valitsemiemme johtajien neuvoja ja määräyksiä. Kun meillä tälläkin kerralla on luotettavat johtajat: viisas presidentti, joka ei suostu provosoitumaan, korkeimpana lainvalvojana oikeuskansleri joka ei pelkää mitään eikä ketään valvoessaan tehtävänsä mukaisesti, ettei ketään laillisessa oikeudessa sorreta, sekä itse äskettäin valitsemamme eduskunta korkeimpana valtiomahtina, ei meillä ole mitään syytä ryhtyä toisiamme peloitteluun tai suostua pelkäämään mitään sellaista, joilla ennustajaeukot tai asioita ymmärtämättömät tiedemiehet pyrkivät meitä peloitteluun. Tekisi mieleni vähän kärjistää asiaa ja sanoa, että kun olemme valinneet herrat hoitamaan asioita ja pelkäämään koko kansan puolesta, teemme viisaasti, jos tyydymme hoitamaan arkisia askareitamme ja viettämään rauhallisia juhliamme ilman pelkoa ja ahdistusta.

Kunnianosoitus sankarihaudalla. Kunnallisneuvos Teuvo Viskari näkyy taustalla, hän puhui sankarivainajien muistolle.

Sakkolan Haparaisten koulupiirijuhla (toinen jakso)

Miu mielein tekkyö uhotta pikka-se myös omast koulupiiristäin.

Poikan olles mie kiipesi vähä välili ja toas Haparaisii koulu katoharjal. Olj nii lustii katsella sielt pitki Suvannon selkeä iha Riiskoa ja Patonieme nokkoa ast. Niihe takanaha sit oljki Metsäpirtti, Roajun ja Kirvesmäen kylät. Kotkylähä jakkoatu neljeä ossoa, koulu ympäristö, Kekkilä, Korvekylä ja Kermisenmäki. Kelja ja Purpuva olliit yhtenäisii. Näis kylis huomattavii miehii olliit vallesmanni Helanteri Heikki, Keki Ville ja Ale, Riikose Juho, Ollikaise Eljas, Koppase Tuomas, Kuorikoske Juho, Kiisi Koapre ja Heikki, Pajari Martti, Uosukaise Jalmar, Nuora Juho veljensä kans, Leppäse Juho ja Ale, Turkkise Juho, Lankise Juho ja Heikki, Hynnä Oapro, reätäl Kurikka, kaik Ristolameä miehii, Pauku Poavo, Kalloset Keljast, Pauku Jurkka ja veljet, Karvase Martti, Viskari Martti, Oapro Juho (meijä kolme enoloi), Keki Martti, Ihalaise Pekko, Koirase Juho, Viskari Martti Purpuvast, Poasot ja Tiinukset. Issäin ja äitiin jätän viimeiseksi.

Ko Haparaisis olj pitoloi, ni heit aina kutsuttii kostii. Enhä mie malta olla kirjoittamatta Lopose Pekost. Ahola Pekka, hän asui Haparaisis ja kirjoitti runoloi. Mie kirutin muistii yhen runon, mut en muista kaikkii. Seuroava jäi miele häne kotj-elämäst:

”Jos on aina akka pois,
ni ukkooka ei kestä kois.
(Sit ko Pekka tulj kottii)
Yksi istu ikkunalla,
toine ryömi penki alla.
Lakasematta oli silta,
vaikk olj jo myöhä iltä.

Nyt viel Pekko voipi roatoa,
mut sitko vanhuus voimat koatoa,

sit soap tuvas vietteä ajan,
jäekyöt työt vaik hujan hajan.”

Susso Jussi (Meskasen Juho Keljast) työ muistattaa jokahine.

Heä olj muurarj ja kuleksi noapurpitäjissäki. Runoloi heä tek ja laulo loilottelj niitä ympärj kyllii. Ko kuka sit tek hänel pahhoa, siint heä tekj nii ilkijän runon, jot korvat kuuman se sai sitä kuunnella, mut muil riitti siint nauramist moneks viikoks.

Ikiliikkujoaha se Jussi värkkäs vuoskauvet. Yhe kerra mie mänin häne luoksie kyläl. Parahiks heä olj konettao rassaillemas. Hätäpäisseä heä viskais repaleise hurmanan sen kattieks ja olj iloissoa vieroasopumisest.

Sit synti keskustelu:

— Turhoaha sie Jussi reistaillet teän ikiliikkujaiks kans. Mie uon yhteiskoulu fysiikan tunnil lukent, jot sellane kone, latinaks Perpetum mobile, on tieteellisest iha mahoto asija, rohkenin sanoa hänelle.

— Ne nuo kirjatekijät ja Helsinki herrat ei ymmärrä mitteä näist asioist, kivahti Jussi miul.

— Mut sie ko uot viisas mies, ni ymmärräthä sie, ettei mitteä liikettä voi syntyä ilman energiaa, ilman voimaa. Tuo pihakoivuiski tyynel ilmal seistä jökötteä paikalloase, mut tuulisel ilmal latva heiluu voiman vaikutuksesta, mie yritin viel häntä neuvuo.

— Kuuleha sie Eino! Tervetulluo viiko peräst uuestoase. Sit teä ikiliikkuja käyp roksottoa ilma energikijoa, Jussi murahti.

— Mie uon muute sitä mieltä, not Susso Jussi olj lahjakas mies. Heä osas ajatella syntylöi syyvii, jois meil muil ei olt harmoata oasvistustakoa.

j a t k u u

Kuvassa nykyinen Airi Videgård, o.s. Pelkinen, Sakkolan Kiviniemestä Ruotsin Hörbyssä SAKKOLAN LASIKAAPIN vierellä. Hörby on Sakkolan kummikunta, joka näin suurenmoisen voimakkaasti vaalii Sakkolan muistoja. — Sakkola katosi, kummikunta jäi! Toivottavasti Suvanto-säätiö pian postittaa uuden kirjansa Sakkolan kylät tuvasta tupaan, tälle kummikunnallemme!

Petäjärven kyläjuhla

Petäjärven nuorisoseura ja Petäjärven viestipojat olivat lähettäneet entisen Petäjärven kylän asukkaille kutsun Vesilahden Harvian Teinisaaloon 3. 7. viettämään entisen kotikylän muistoa ja tervehtimään toisiaan.

Kurikan Terttu perheineen luovutti kotinsa taas kerran kyläläisten tarinapaikaksi. Tällä samaisella Teinisaalon kumpareella pidettiin myös ensimmäiset kotikylän juhlat kesällä 1957.

Tämä juhla nuorisoseuran järjestämänä oli kuudes kyläjuhla. Viestipoikien nimissä ovat petäjärveläiset kokoontuneet nykyisillä asuinsoillaan kolme kertaa.

Nytkin kutsu oli mennyt hyvin perille, sillä lähes satahenkinen joukko entisiä kyläläisiä, vanhoja ja nuorisoaikin oli saapunut tilaisuuteen. Seuran emännät tarjosivat ensin tuliais-kahvit runsaana voileipätarjoiluna lohi- ja eineshöystöineen.

Seppo oli järjestänyt penkkirivit ikikoivujen lehvien alle pihalle ja juhla-äki täytti penkit. Kauniisti ja hartaasti kaikuivat suvivirren sävellet.

Tervehdyspuheessaan Yrjö Raaska muisteli kotikylämme luontoa ja elämää siellä, erikoisesti niitä arvoja ja eväitä joita sieltä olemme matkallemme saaneet siirtyessämme pois kotikylästä.

Poisnukkuneiden kyläläistämme muistolle pidettiin hiljainen hetki.

Nuorisoseuran perhelehti Männyn käpy oli ilmestynyt myös tilaisuuteen. Viljo Purontaa luki siitä kirjoittamansa ”puheenjohtajan sanan”, muistellen isänsä perustaman seuran toimintaa kotikylässä.

Seura on toiminut nyt kolmen sukupolven ajan ja jaksaa vielä koota kyläläisiä tilaisuuksiin. Männyn käpykin on täällä ilmestynyt ainakin kolmasti.

Heino Kurikka luki seuralehden kirjoituksia ja Elli Pulakka tulkitsi siihen kirjoitettuja runoja.

Yleisön eteen saapui Ilmari Kaarineva esittäen taidolla Karjalaa si-vuavia, mieltymyksellä kuultuja lauluja Sirkka Suomen haitarin säestyksellä.

Seurasi väliaika ja vapaata seurustelua, joka oli varmasti antoisa ja välitön ohjelma-anti. Kyllä vielä entinen sakkolalainen murrekin kuului ja ”laklatus” täytti juhlapaikan.

Ilmari Kaarineva laulaa Sirkka Suomen säestäessä.

Väliajan jälkeen juostiin miesten ja naisten välinen kananmunalusik-kasuussakilpailu viestinä. Miehet voittivat ja jokainen juoksuun osallistunut sai oman lusikan palkinnoksi harrastuksestaan. Seurasi lahjoitettujen palkintojen arvonta ja onnellisia voittajia oli runsaasti.

Ohjelma jatkui seuralehden luvulla ja lausunnalla.

Ilmari Kaarineva ilahdutti juhla-väkeä lauluesityksillään. Elli Pulakka lausui Santeri Ollikaisen aikoi-naan kirjoittaman runon, joka on nyt sävelletty ja sovitettu kuorolle. Inkeri Juuti os Ryyppö kertoi käynnistään Petäjärvellä ja näkemysistään ja tunnelmista siellä nykypäivinä. Seuranaan hänellä oli

tuolla käynnillä entinen petäjärveläistytö Vuokko Luukko.

Heino Kurikka kiitti juhlan järjestämisestä seuroja, talon väkeä, ohjelman suorittajia ja erityisesti juhla-väkeä! Ohjelma päättyi Karjalaisen lauluun.

Emännät tarjosivat vielä lähtiäiskahvit ja juhlijat poistuivat tyytyväisinä näkemäänsä ja kuulemaansa. Kiitokset käynnistä...!

Heino Kurikka

Nuorisoseuran perhelehdessä Männyn kävyn täällä Hämeessä ilmestyneet numerot on jossain ”luet-tavina”, toivomme ne tuotavan seuran sihteerille Laina Nuoralle, koska on tarkoitus säilyttää ne myöhempien sukupolvien nähtäväksi.

Petäjärven kyläjuhlan yleisöä.

Männyn käpy-lehden sivuilta poimittuja ajatuksia

Vuodelta 1983

Männyn käpy on ollut nuorisoseuralaistemme ajatusten, tunnelmien ja toiveiden kirjallisena tulkina koko seuratoiminnan ajan jo yli kahdeksan vuosikymmentä.

Synnyinkylässämme eläessämme siihen kynäilivät kylän nuoret tytöt ja pojat. Vanhimpia lehtemme sivujen käyttäjiä lienevät tytöistä olleet silloiset Kallosen sisarukset, Hilda ja Helmi. Hilda Leskinen täytti 27. 7. 1983 90 vuotta ja Helmi Mäkinen 24. 7. 1983 85 vuotta. Heidän kirjoituksiaan löytyi silloisista Männyn kävyn numeroista, kuin myös monen muunkin seuralaisen. Vahinko, että ne komeat lehtemme numerot tuhoutuivat sodassa talomme ja kotikylämme mukana.

Näillä siirtolaismaisemilla on

Männyn käpy ilmestynyt neljänä numerona. Vaatimattomina entisiin verrattuna. Tämä kyläjuhlaamme ilmestynyt numero on ollut vaikeuksissa kirjoitusten suhteen. Entiset kylämme tyttölapsen ovat kadottaneet kirjoitushalunsa? Taito on varmasti tallella. Tämän numeron kirjoitukset ovat koottu miehin voimin.

Voi olla, että tämä Männyn käpy muodostuu lehden viimeiseksi numeroksi? — Ellei ihmisiä tapahdu!

Männyn käpy haluaa nyt tässä numerossa muistella entistä kotikylää ja sen rientoja. Kiitollisena seuran perustajille, kaikille entisille ja nykyisille toimihenkilöille sekä kaikille seuran jäsenille.

Männyn käpy toivottaa hyvää onnea elämänne tielle.

Heino Kurikka

Puheenjohtajan sana

Vielä tämän vuosisadan alkukymmeninä ihmiskupolven työajaksi katsottiin riittävän 25 vuotta ja näin ajatellen meidän seuramme on jo toiminut kolmen sukupolven ajan, aina omalta osaltaan kuvastanut jokaisen sukupolven aikana heränneitä ja herätettyjä mietteitä, heijastuksia, ajatuksia, jopa toiveita. Kun isäni toisten mukana oli johtamassa Mäntä-seuraamme, eivät he silloin varmaan ajatelleet rakentavansa seuralle perustaa joka on kolmen sodan runtelema vuosikymmenet jaksanut elää yhdysseidenämme, jopa vierailta veräjillä, aina ulkomaita myöten. Sillä Suvantola autioitui meidän kohdallamme. Hanki tummui, metsät katosi, ei jäänyt käen kukuntapuutakaan.

Meidän sukupolvemme on yksi näistä kovan myrskyn kohteeksi joutuneista ikäluokista — meidät siirrettiin kokonaan pois syntymäseuduilta — isämme raiviot jäivät ja meidän oli ”uudesta luotava maa”.

Seuraavat sukupolvet ovat jo

Pojat ovat aina poikia!

Jo rippikoulun aikana pojat tutustuivat toisiinsa, Sakkolasta kun olivat kotoisin. Kellotapulin seinustalla paistattelivat päivää ja puhelivat elämänsä pienistä ympyröistä.

Kun sitten koulu loppui ja lähtivät pojat kotimatalle, niin otti petäjäveläinen poika veljeni selkäänsä ja kantoi aina Virkinrannan laivarykille saakka! Täällä odottivat yhdessä Suvannolla liikennöivää laivaa.

Kun laiva vihdoinkin tuli, niin alkoi kotimatka. Petäjärven poika jäi pois laivasta Hiekkarannasta ja sanomalla sanoi: — Tulen joskus katsoamaan rippikoulukaveria!

Veljeni tuli kotiin ja kertoi iloisin mielin uudesta tuttavuudestaan. Sen jälkeen Petäjärven poika vieraili usein lapsuuteni kodissa.

Kerran hän tuli ja sanoi: — Kun kerran pojat ovat poikia, niin lähdetäämpäs Virkkilään viidytyskiertueelle. Itse hän oli varannut esitettäväkseen paljon ohjelmaa.

Illalla he pitivät meidän tuvassa kenraaliharjoituksia. Hän lauloi omia kuplettilaulujaan, joita itse kitarella säesti.

vahvasti juurtumassa toisiin maakuntiin, jopa ulkomaille. Meidän lapsemme ovat tänne tuotu siirtoväkenä, siksi heillä on edelleen verenperintö synnyinkyläämme, vaikka vuodet sitovatkin heidät entistä kiinteämmin nykyiselle kotiseudulleen.

Petäjärven Mänty-nuorisoseuran etsikköaika on näillä näkymin tiimalasissa valumassa pian loppuun, eikä uutta voimaa ole kasvamassa...? Me ja toimintamme hiltajaa hiipuu ja sammuu ja voimme katsoa yhden toimintaympyrän petäjäveläisten seuratoiminnassa päässeen kierroksensa lähtöpisteesseen.

Samoihin aikoihin hän oli oppinut myös sahansoittotaidon. Tikki-sahan hän pisti polvien väliin, toisella kädellä sitä taivutteli ja piipun nysällä kumautteli kaikuja, että tuparaikui! "Voi äiti parka ja rauka, miks minut synnytit." On jäänyt esittämistään lauluista parhaimmin mieleeni.

Lopuksi hän aukaisi vaneriaskin, josta löytyivät naisen vaatteet, lyhyt vaaleanpunainen mekko, silkkisukat ja mustat korkeakorkoiset kenkät, jotka oli lakerinahkaa! Näin hän puki itsensä hienoksi neidiksi, ja alkoi tanssia charlestonia, pyytäen veljeäni säestämään.

Äitini sanoi: — Tuossa onkin aika "kuvatus" tuo Petäjärven poika. Kun yö oli nukuttu, niin aamulla tehtiin lähtövalmistelut viihdytyskiertuetta varten. — Hevonen valjastettiin reen eteen, pohjalle hevoselle eväsheinät ja niiden päälle saha, soittopelit ja se vaneriaski, missä olivat ne naisen vaatteet. Kyllä päivä siinä matkassa hupeni, mutta illaksi ehtivät kyllä Vuokselan Virkkilään. Ilmoituksessa oli mainittu sahansoitto ja väkeä tuli oven täy-

Vaikka seuramme ja sen Käpylehden osalta vuodet täytyvätkin, ei tämä merkitse Karjalan tuhatvuotisen kulttuuriperinteen loppumista, vaikka "vääristymiäkin" on luettavissa, vaan kyllä seuraavat sukupolvet omalta osaltaan viljelevät tätä samaa kulttuurisarkaa, ehkä he kylvävät eri lajiketta kuin me, mutta vain hyvä siemen kasvaa karjalaisesta hengen perinnöstä voimaa saaden, siitä uutta siementä kypsyttään.

Oikaamme tyytyväisiä ja uskoamme karjalaisuuden tulevaisuuteen!

V P

deltä. Veljeni myi pääsylippuja, itse taiteilija toimi ovimiehenä.

Kun kansa saapui sisälle, niin ohjelma alkoi ja kahdestaan he suorittivat koko illan ohjelman, nauttivat sen aikaisesta taiteen tekemisestä.

Tilaisuuden loputtua he menivät yökortteeriin, illastivat hevosen ja ravitsivat itsensä piirakasta palan leikaten, lie ollut lohkopiiirakka?

Kun kaikki laskut oli maksettu, niin ei paljon puhdasta jäänyt, loppu pääsylipputulosta hupeni ostettuihin hevosen heiniin! Pojat olivat kumminkin päteviä poikia ja tekivät sen ajan taidetta ihmisten iloksi.

Aliina Liimatainen

Aamuhetki

*Aamu kutsuu taas toimintaan
eilsen töitä jatkamaan.*

Reippaana nouse vuoteeltas!

Aamiainen jo odottaa.

*Terveenä hauska on syödä
ja juoda.*

Kiittää älä unohda,

vaikka kiirekin olisi.

Päiväsi silloin on siunattu

ja et työstäsi rasitu,

vaan kasvaa voimasi

tehtävän raskaimmankin

täyttämään.

Aamunhetki niin lyhyt on

ja päivä liukas on rientämään.

Et huomaakaan

kun ilta jo kutsuu lepäämään...

KLAUDIA

Retee jätkä

Mikä onkaan tää rettee jätkä?

Kysy ei keltään mitään.

Huutaa ja toittottaa.

Kenen taas mukaansa sais?

Ajattelemattoman ehkä?

Ei koskaan järkevää...

VIKI/LII

Kilpajuoksu lampaiden kanssa

Joitakin vuosia sitten luin kultamitalihiihtäjä Eero Mäntyrannan lapsuutta ja kilpailu-uraa käsittelevää kirjaa, jossa kerrottiin hänen saaneen urheilulliset lahjansa ja kestävyytensä isältään. Tosin isä ei ollut mitenkään urheilusta kiinnostunut eikä sitä arvostanut, mutta hänen lahjakkuutensa ilmeni siinä, että hän pystyi juosten ottamaan kiinni kylän villiintyneet lampaat, kun niitä syksyisin koottiin talvisuojoihin.

Kirjaa lukiessani mieleeni palautui syksy n. 45 vuotta sitten jolloin kotikylässäni Lapinlahdessa naapurini Viljo Karjalainen joutui käymään kovan, lähinnä kai maratonjuoksuun verrattavan kilpajuoksun arkojen ja puoliksi villiintyneiden lampaiden kanssa. Lampaat, lukumäärältään kymmenkunta, oli keväällä päästetty metsälaitumelle ja kesän aikana aristuneet siinä määrin, että ihmisen nähtyään pakenivat heti näkymättömiin. Useiden yritysten jälkeen ja koko talonväen voimin puolet niistä saatiin "kujasia" hyväksi käyttäen ajetuksi kotiin, mutta jäljelle jääneet villiintyneet entisestään ja ihmisen vainuttuaan pakenivat suinpäin tavoittamattomiin.

Oli jo myöhäinen syksy, lokakuu lopuillaan ja maassa kuuraa, kun Viljo eräänä sunnuntaiaamuna päätti, että katsotaan nyt sitten kuinka pitkälle ne lampaat juoksevat ja lähti lampaiden takaa-ajoon. Yhdellä lampaista oli pieni kilikello kaulassa joten me juoksukilpailun seuraajat saatoimme kellon tasaisesta kilinästä kuulla, että vauhti oli koko ajan tasaisen tappava eikä lepotaukoja ollut. Se joka tuntee ja muistaa Lapinlahden ja Riiskan vä-

limailla olevat Suvannon rantatörrät tietää, että kyseessä oli todellinen maastajuoksu jossa mäet, ojanotkot kivikot ja tiheiköt vaihtelivat.

Juoksu jatkui parin tunnin verran ja lampaat kai alkoivat vaistota tulevan tappionsa, koska hakeutuivat metsästä pellolle ja lähemmäksi "kotiläävää" ikäänkuin sieltä turvaa hakien. Ratkaisu tapahtuikin senjälkeen melko nopeasti, kun lampaat yksi toisensa perään väsyneinä ja kieli ulkona lähättäen lysähtivät maahan josta ne oli helppo korjata suojaan.

Helppoa ei kyllä ollut Viljolla-kaan, hikeä oli vuotanut paljon, vaatteet läpimärkinä ja mies kuumissaan. Talon naisväki vähän kauhisteli miehen rasittunutta olemusta, mutta Viljo totesi vain lakoonisesti: Eipä näytä helppoa olevan lampaillakaan. Tässä kilpailussa ei sen päätyttyä myöskään olleet lämpimät suihkut ja muut nykyajan mukavuudet kilpailijaa odottamassa vaan Viljo haki ison pesuvadin, painui Suvannon rantaan ja heitti muutaman vadillisen jääkylmää vettä jäähdyttämään ylikuumennutta kehoaan.

Viljo Karjalainen oli 1930 luvulla kyläkilpailuissa tunnettu monipuolinen urheilija kilpaillen mm. kymmenottelussakin. Parhaiten hänen lahjoilleen sopivia lajeja lienevät kuitenkin olleet kestävyyslajit hiihto ja juoksu kuten edelläkuvattu erinomaista kestävyyttä vaativa lampaiden väsyttäminen osoittaa. Lähinaapurissa asuvana tiedän hänen urheilleen käytännöllisesti katsoen harjoittelemattomana, juoksupyrähdys hevoshan veräjältä kotiin iltaisin työpäivän päätyttyä oli ai-

noa harjoitus. Kun muistaa Viljon kepeän juoksuaskeleen, hänen kuviansitkeän kestävä olemuksensa ja peräänantamattoman luonteenlaatusa niin ei voi muuta kuin arvailla missä hänen tulosrajansa olisivat olleet nykyaikaisella valmennuksella ja ilman raskasta kangistavaa työntekeä.

Viime kevättalvella Viljo Karjalainen täytti 75 vuotta Punkalaitumen Jalasjoella jossa asuu ja elää hyväkuntoisena eläkeläisenä. Olkoon tämä kirjoitukseni samalla myös onnentoivotus entiselle hyväle naapurille.

Olavi Loponen

Linnun sävel

*Tuli lintu pihapuuhun
laulun raikkaan heläyttä!*

Liekö ollut sattuma

tuo sävel linnun laulama

niin tutulta kajahtavi.

Tervehdys muinaisilta

ajoilta eletyiltä...

Onni hiipii sydämeen.

Rauhan rintaan sävel toi.

Tulee kerran aika uusi,

mutta lintu laulaa silloinkin.

Tervehdyksen vie

samoin vanhoihin sävelin

taakse vuosisatojen.

Taas lentää lintu pihapuuhun

laulun kauniin heläyttää...

KLAUDIA

Sulo Äijö

Maailma on loppujen
lopuksi hyvin pieni

Lokakuussa 1982 oli Eeva Pusan 75-vuotisyllättäjäiset varatuomari Kennedyn kodissa. Rouva Kennedy on suomalainen Leena, jonka lastenkaitseja Eeva oli monena vuotena.

Ystäviä oli kokoontunut melkoinen joukko. Puheensorina oli vilkasta. Murteita monia ja sitä finskkaa enimmäkseen.

Mutta eräs mies puhui karjalaisittain. Puhtaasti ja peittelemättä omaa murretta. En malttanut olla kyselemättä: "Oletko karjalainen?" — "Olen tietenkin. Johan murre todistaa", oli reipas vastaus. — "Mistä päin?", utelin. — "Sakkolastahan sitä ollaan. Sieltä Lohijoen puolelta, mutta olin paljon Kirkonkylässä ja Kiviniemessä olin juuri sinä syksynä kun ne kauppias Feodoroffit murhattiin", oli vastaus. — "Ajattelepas vaan! Sieltä hän minäkin." Kumma sattuma, etteivät vaan unohtuisi kaukaiset kauhut. Joku tarkoitus on kaikella. Ei ole epäilystäkään etteikö jostain ylempää kaikki järjesty. Muistelimme entisiä aikoja. Hetkeksi siirryimme Kiviniemeen ja yleensä sakkolalaisiin tapahtumiin.

1929 olivat Sulo ja Aino Äijö läheneet pois kotipaikoilta. Mikä sai miehen lähtemään tutulta seudulta selviää kun kuuntelee kokemusiansa kerrontaa. Julmuus, käsittämätön raakuus kanssaihmisistä kohtaan sai Sulon ajattelemaan, että ehkäpä jossain on paikka, missä saa vapaasti olla oma itsensä pelkäämättä rangaistuksia vain siksi ettei ole joukkoajattelija. Rohkeutta kysyi sukeltaa tuntemattomaan Kanadaan.

Ei arvannut, ei tiennyt Kanadan lamakaudesta ja siksi ei ensimmäinen matka onnistunut. Oli vain vuoden perillä, jona aikana syntyi Ainolle Pentti-poika. Perhe tuli kotiseudulle. Mutta nyt pä Kanada oli Pentin synnyinmaa. Voimakas side oli syntynyt uuteen seutuun ja takaisin lähti. Sulo tuli yksin tällä kertaa. Olot olivat parantuneet ja pian palasi Ainokin poikansa kanssa. Nyt tarttui Sulo lujin käsin kanadalaiseen korpeen ja elämänmuotoon. Työllä ja touhulla on nyt hyvissä asemissa. Satojen eekkerien omistajana ja monien talojen rakentajana.

Kului 40 vuotta Kanadassa. Vasta eläkkeelle tultuaan lähti vanhaa maata katsomaan. Nyt on 10 vuoden aikana ollut joka kesä Kerimäellä ostamassaan kodissa. Onhan Suomessakin kuin kotonaan, koska eivät ole vielä kukaan kansallisuuttaan muuttaneet. Aino on Pyhäjärven tyttäriä läheltä Lohijokea, josta suurin osa onkin Pyhäjärven pitäjää.

1920 Sulo oli Männikön majatalon kyytipoikana. Kovin kiittelee oloaan. Ja erikoisella lämmöllä muistelee Toivoa. "Paras kaikista veljeksistä", vahvistaa Sulo Äijö. Olipa ikäviäkin muistoja sakkolalaisesta virkavallasta. Sulo oli nimismies Sjöbergin palveluksessa ja tunsii asiat hyvin, asiat jotka on selostettu myös Sakkolan pitäjähistoriassa.

Me sakkolalaiset tahtoisimme kaikkien uskovan, että pitäjässä oli vain hyviä ihmisiä. Kyllä pahaa on kaikkialla maailmassa. Kiusaukset ovat suuria jokaisen kohdalla. Tuo-

mita ei voi ketään, sillä vaikea on sanoa miten itse kukin olisi vastavanlaisessa tilaisuudessa tehnyt.

Ikävä on vain, jos ei vastaa teoistaan ja kärsi rangaistusta omalta kohdalta. Silloin pahat teot siirtyvät jälkipolvien kärsittäviksi tavalla tai toisella. Molemmat, niin Helander kuin Sjöberg saivat rangaistuksensa. Heidän muistonsa on arvokas varoitus, että aina saa paha palkkansa.

Sulo Äijö tuossa edessäni on tosi ihme. Pirteä, räiskyvä ja notkea kuin kissa. Ikää 76 vuotta. Hän on vapaa maailman kansalainen, joka osaa iloita työstään ja työnsä tuloksista. Olemme juuri 18. 03. 1983 vierailleet hänen kauniissa Parry Soundin'in kodissaan. Talo sijaitsee läpi Kanadan kulkevan valtatievarrella lähellä kaunista järveä, jokea ja patoa, joka tuottaa sähkövoimaa kaupungille.

Tilaa on talossa ja saunakin. Kuinkas muuten! Ei suomalainen tule ilman toimeen. Sauna-sana on omistettu englanninkieleenkin. Suomalainen lahja maailmalle.

Onhan koko maailma kotoamme niin pohjantähden kuin etelänristin alla. Kaikki olemme maapallon kansalaisia. Jokaisella pitäisi olla oikeus elää siellä, missä tuntee parhaiten viihtyvänsä ja olla onnellinen. Pois kateus, ahneus ja riidat. Ja rajat, jos ne erottavat ihmisiä. Voimakkaat auttakoot heikkoja. Ja kukaan ei olekaan oikeastaan heikko, jos tekee juuri sitä mihin pystyy tuntematta kykyjensä puutetta.

Elämä on rakas jokaiselle ja siitä on oikeus tehdä paras mahdollinen iäisyyden tietoisuuden aikana.

Sulo Äijö vahvisti uskoni: Luoja tahtoo meidän muistavan entisyyden ja iloita siitä tuskankin ohella.

Klaudia Pelkinen

Vuosi Sakkolan Virkillä

Jos ajattelen aikaa vuoden eteenpäin niin tuntuu se iäisyydeltä. — Ja kuitenkin, miten pian se käytännössä on ohi. Pitkältä tuntui ensin määräaikainen harjoitteluaika, jonka jouduin suorittamaan Virkin harjoittelutilalla Sakkolan Kirkonkylässä. — Mutta kyllä se oli kuitenkin hyvää aikaa. Oikeastaan sen arvon käsittääkin vasta näin jälkeenpäin, aikuisena ihmisenä.

Virkin tilalla seurattiin hyvin sen ajan edistyksellisiä asioita. Välistä tuntui siltä, että "langat" ainakin kirkonseudun tapahtumista kulki virkkiläisten käsien kautta. Varsinkin Maiju Virkki oli hyvin keskeinen henkilö kaikissa riennöissä. — Allekirjoittanut, vaikka olikin sianhoidon harjoittelija, jollaista ei heillä ollut aikaisemmin ollutkaan, joutui paljon osallistumaan ikäänkuin ylimääräisiinkin töihin ja askareisiin, sillä karjanhoitoharjoittelijat joutuivat myös sikalan töihin ja talousharjoittelija tarvitsi apulaista, samoin rouva joskus ylimääräistä askareen tekijää. Oppia se kaikki oli. Esimerkiksi veren sekoitus teurastuksen yhteydessä, lipeäkalojen valmistus jouluksi, ison pyykin pesu, sianporsaiden leikkaus ja monen monta sellaista työtä, jota en siihen 18 vuoden ikääni ollut joutunut edes näkemään, jouduin tekemään. Tietysti toisten mukana.

Virkillä oli jo silloin 1930—31 kaksi lypsykonetta! Lehmien lukua en enää tarkkaan muista, mutta yli 30 päättä kuitenkin oli. Sikojen lukumäärä vaihteli sen mukaan miten emakot porsivat ja porsaas myytiin. "Sakkolan rotuporsaita" myytiin siihen aikaan jokapuolella Suomea.

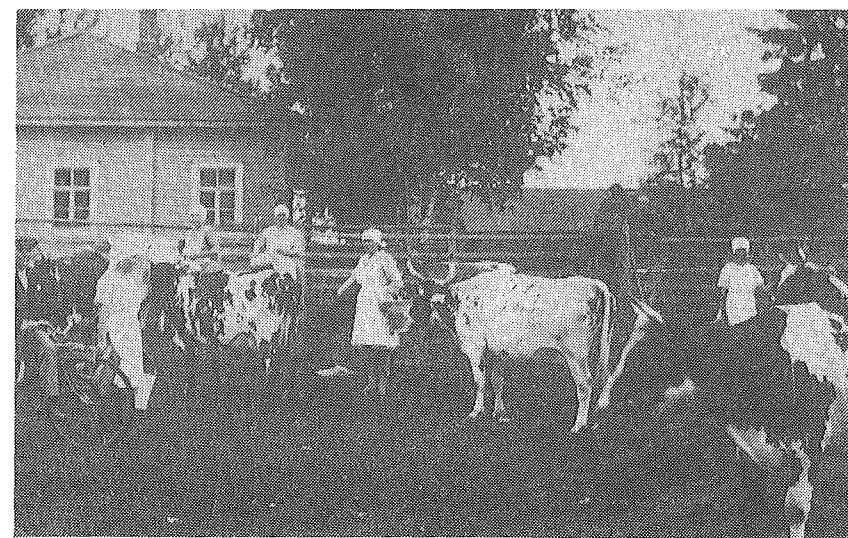
Vuosi talossa alkoi marraskuun 1 p:nä -30. Alkusyys ja talvi meni talontapoihin totutellella. Keväällä ja kesällä oltiin sitten jo tottuneita tekijöitä.

Valokuvaus ei silloin ollut vielä joka miehen hommaa, mutta siellä lähistöllä asui yksinäinen mies Masurov. Hän otti kuvia kotona. Kun yhtenä kesä-iltana menimme Hilja Reinikainen Kaukolasta, Väinö Naskali ja minä laivalla, joka ajeli Suvantoa pitkin ja poikin, vuoroin pysähtyen toiselle rannalle, vuoroin toiselle. Takaisin juoksimme Virkin puoleista rantaa.

Hän varmaan sitten tuli kuvaamaan tuon työkuva, jossa eräänä kesäiltana valmistelimme iltalypsyille rupeamista. Samaan kuvaan tahdoin Vienon kanssa talossa majoillut satulaseppä, joka oli työkirjokseleaan osunut samaan taloon ja oli samaa sukua kanssani.

Tapausta ihmettelevät aidalla istuen Aleksii Ivanoff ja Leo Virkki. Leo alkoi syksyllä koulun käynnin. Saattelin hänet joinakin aamuina koululle.

Keväällä siivosimme puutarhaa talven jäljiltä. Työssä oli mukana Virkin omatkin työt, Tyyne, Kylli ja Kaija. Kuvan näppäsi Mirja, häntä kun ei kuvassa näy.

Nella 2-vuotiaana antoi maitoa 24 kg päivässä. Lypsettiin 5 kertaa päivässä! Kuva iltalypsytyn aikaan v. 1930.

VEIKKO SOKURA

Erikois-
hammasteknikko

TAMPERE

Mäkipääkatu 39—41 II kerros

Puh. 556615

Sikoja ei silloin kiusattu häkeissä, vaan joutilaat emakot ja isot porsaas saivat kulkea laitumella, johon ne ruokittiin. Kuvassa muutama "rotuporsas" ruokkijansa kanssa.

Helluntaina oltiin taas kuvassa. Harjoittelijatytöt, karjakko Supposen Vappu vieraineen ja piilossa päivämies Pekka Supponen sekä maatalousneuvoja, joka esitteli itsensä: "Hullu mies Huittisista, joka syö enemmän kuin tienaa". Oskari Törmälä. Asui Virkillä. Samoin kotitalousneuvoja Hilja Pitkänen. Samassa talossa oli myös mummon kamari.

Siellä hän saali hartioilla tassutteleen talonpuolelle syömään ja kahville.

Talousharjoittelija Sylvi Talas Muolaasta, Anna Uosukainen Valkjärveltä, karjakko Ida Turkkinen, Hilja Reinikainen Kaukolasta ja Vieno Lemmetty nykyinen Siren. Mies on kaupanhoitaja Väinö Naskali.

Muistan monta mummon sananpartta, mutta tutummaksi tuli: ”Syöty on syöty, milloin lie maksettu?”

Virkillä oli kauppakin. Kaupanhoitajana oli silloin Väinö Naskali, joka poseeraa meidän tyttöjen kanssa kuvassa.

Katselen vielä kuvaa Sakkolan kirkosta. Sitäkin katsellessa tulee mieleen monta tapausta. — Ensiksi Mikko-setäni emäntineen, kummitätini, joka oli Sakkolan Kiviniemestä kotoisin, poikkesivat joulu-

kirkosta mennessään tervehtimään minua. Silloin oli kirkon juhlayösi. Olisiko ollut 100—150 vuotta? Tyyne oli juhlan koristelusta vastaava.

Juhlassa esiintyi säveltäjä Armas Maasalo, hän on Sakkolan entisen lukkarin poika. Siellä esiintyi myös laulajatar Aino Elenius, Sakkolan rovastin tytär.

Muistan hänen satumaisen ihanan sinisen harsopukunsa, jonka matkalla rutistuneet rypyt sain siliytysraudalla suorita. He tietysti yöpyivät Virkillä.

Ja kun katson tuota kellotapulinnuuta lähtevää tietä Pyhäjärvelle päin, tulee mieleeni sieniretki, ainoa laatuinen! Kauppias Vihtori Virkki ohjasi autoa Pyhäjärvelle päin. Matkan pituutta en muista, mutta se syksyinen metsä, tasainen metsätie, jolle auto pysäköitiin ja jossa se odotti meitä ovet avoinna ja se sienien määrä, rouva ja ainakin Sylvi Talas, Anna Uosukainen ja minä

olimme mukana, sen koen vieläkin mielessäni ainutlaatuisena tapauksena 52 vuoden jälkeen.

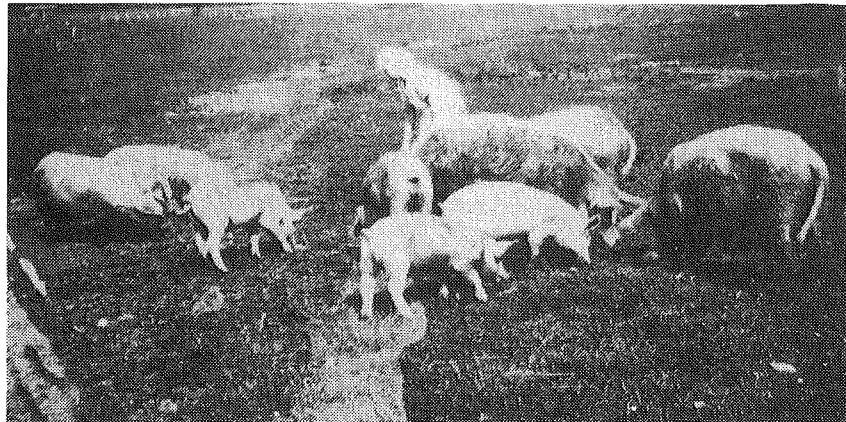
Toisenkin automatkan muistan. Se oli kylämatka, jolloin poikkesimme Naskalin kotona matkalla Petäjäjärven emäntäkoululle, jossa rouva Virkki asioi ja me Sylvin, talousharjoittelija, kanssa olimme mukana.

Näin kulki kuvat muistoihin. Mutta miten paljon on vieläkin mielessä kaikenlaista hauskaa siltä ajalta. Siitä voisi vaikka romaanin kirjoittaa. Työtä ja kuvia vuoronperään. — Aivan kuin koko elämässäkin.

Kummallista, että muistoissa kaikki on niin kaunista ja hyvää, sekä hauskaa!

Ihana vuosi Virkillä. Kiitollisena muistellen.

Vieno Sirén s Lemmetty
Porraskoski
16900 Lammi

Sikoja laitumella. Ihanan pitkät sarat pellolla.

Kuolleita

Aino Kekkonen syntyi 1. 8. 1899 Valkjärvellä, kuoli 21. 5. 1983 Tampereella. Entinen kotikylä Sakkolan Tikansaari.

Loviisa Elisabeth Kurikka os Koppanen syntyi 12. 12. 1899 Sakkolassa, kuoli 5. 9. 1983 Tampereen Yliopistollisessa Keskussairaalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Luprikkala. Nykyinen asuinpaikka oli Pirkkala.

Simo Koiranen syntyi 28. 10. 1920 Sakkolan Kiviniemessä, sai äkillisen iäisyyskutsun ja nukkui pois Thunder Bayn sairaalassa 9 päivänä heinäkuuta 1983. Hänet haudattiin Riverside hautausmaahan 13 päivänä heinäkuuta 1983 Kanadassa. Simon suurin elämäntyö oli seurakunnassa, jossa hän oli vastuuta kantava ja väsymätön jäsens.

Anni Pajari os Viskäri syntyi 6. 1. 1893 Sakkolassa, kuoli 19. 8. 1983 Lempäälän terveyskeskuksessa pitkällisen sairauden uuttamana. Hän oli syntynyt Sakkolan Purpuassa, mutta viimeinen kotipaikka Sakkolassa oli Haparainen. Sotien jälkeen kotipaikkana oli Lempäälän Moisio.

Viljam Kiiskilä syntyi 7. 4. 1904 Metsäpirtissä, kuoli 6. 9. 1983 Mäntän aluesairaalassa. Viimeinen kotipaikka Vilppulan Kolho.

Aino Elina Haakana os Lopenen syntyi 16. 3. 1911 Sakkolan Lapinlahdessa, kuoli 6. 9. 1983 Riihimäen aluesairaalassa. Hänen viimeinen asuinpaikkansa oli myös Riihimäki.

**Serkkuni ja
hyvän ystäväni
Selma Suokkaan
muistolle**

Jumala on toteuttanut suunnitelmansa aina sen ihmisen kohdalla,

jonka Hän ottaa pois tästä elämästä. Näin on tapahtunut Selma sinunkin kohdallasi. Pitkän elämän taipaleesi kuljettuaasi olet päässyt lepoon.

Suvi-ilta saattaa olla pitkä ja suloinen. Elämän päivätkin saattaa kallistua lepoon monin eri tavoin.

Olit mielestäni valoisa ja auttavainen. Iloinen naurusi teki olon valoisaksi kuin päivän paiste. Vuosikymmenien aikana, jonka olin pois kotikylästä, kirjoittelimme ahkerasti toisillemme. Kirjeesi oli aina iloinen tapahtuma. Oli sitten vuosia, jopa vuosikymmeniä kirjeitemme välillä, mutta se ei häirinyt kirjeenvaihtoaamme. Mitä pitempi väli, sitä enemmän asiaa.

Joulukortit tulivat säännöllisesti aikanaan.

Sattui sitten niin onnellisesti, että jouduimme pienen junamatkan päähän toisistamme. Sinä Tampereelle ja minä Tyrväälle.

Karjalainen ihminen kun joutuu satakuntalaisten joukkoon, niin kuin minä jouduin, niin siinä olikin tekemistä. — Tunsin itseni onnettomaksi ja ikävä vaivasi kuin tauti! Soitin Sinulle Tampereelle. Vastasit iloisesti puhelimeen. Kerroin sinulle hätäni ja huoleni. Sanoit: ”älähä sie hyvä laps hättäile, tule tän mui luokse ni piä ku pääset, ni myö hoastelloa!” Muistan vieläkin tuon sanan haastelloa, miten lohduttavana se kaikui korvissani, aivan kuin elämä olisi hetkessä tullut valoisammaksi. — Ihmeellistä miten hyvän ystävän lämpimät sanat saattavat saada paljon aikaan. Vuosien viereissä kotiuduin ja opin yhä enemmän pitämään satakuntalaisista. Näitä muistellessa tunnen vieläkin kiitollisen tunteen käväisevän mielessäni.

Evakkomatkojen jälkeen ihmeellinen johdatus toi kotiväkeni sinne Tampereen lähelle Lempäälään. Olit siitä niin onnellinen, että usein toit sen julki kirjeissäsi ja puheissasi kun tavattiin. Siellä saitte yhdessä

elää vielä useita onnellisia vuosia.

Elit elämäsi yksin, mutta et ollut yksinäinen. Nuorekkaan luonteesi ansiosta sait paljon ystäviä ja tovereita kaiken ikäisistä. Sinä osasit itse hoitaa ystävyys- ja toveruussuhteita. Lomallasi kävit säännöllisesti heitä tapaamassa. Minulla itselläni on onnelliset muistot käynneistäsi. Tulit ja sanoit: — Läksin taas teitä katsomaan ja kysymään, mitä teille oikei kuuluu? — Paljon meillä olikin aina kuulumisia puolin ja toisin.

Hymyllä ja vielä enemmän naurulla ihminen jatkaa elämänsä lyhyttä lankaa. Noin voi ajatella, kun muistelee Selmaa.

Viimeisen kerran kävit luonamme Kalajoella, vähän ennen vakavaa sairauttasi. Tulit yllätyksenä, niinkuin aina ennenkin ja olit varmasti tervetullut.

Kävin viimeksi luonasi Tampereella, olit toipunut sairaudestasi niin paljon, että pystyit jonkin verran puhumaan. Mielelläsi muistelit ja kertasit käyntejä luonamme... Vihkiäississämme Vammalassa, rotinoilla Pitkäsen Esterin kanssa Ori-päässä, Urjalassa usein, Vihannissa, Oulaisissa — kaikki muistit hyvin vaikka puhuminen oli huonoa, niin jokainen käyntisi tuli järjestyksessä sanotuksi. — Kun lähdin luotasi sanoit viimeksi: ”Tulehan haudalleni kun minä kuolen!” Toisin kävi. Sen hetkisen sairauteni vuoksi olin estynyt saapumasta hautausmaailaisuuteen.

Kuulin hautausmaailaisuudesta. Oli ollut suuri saattojoukko saattamassa Sinua viimeiseen lepoon. Tähän joukkoon tunsin kuuluvani minäkin.

Sinulla oli viimeinen ovi raollaan jo kauan, toivon, että sitä avaamassa on ollut Hyvä Paimen, jonka hoidossa olet saanut matkaa tehdä.

Selmaa muistaen ja kiittäen, ystäväsi

Aura Lahtinen

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA

**— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI**

**Lempäälän-Viialan
Osuuspankki**

Alpo Kuparinen on poissa

Kun keskuudestamme poistuu henkilö, iäisyyskutsun saatuaan, joka on vielä näennäisesti hyväkuntoinen, eikä vanhuuskaan vielä ole lähellä, niin tällä paikalla, omaiset, ystävät ja tuttavat, kuin säikähtäen kysyvät: — Näinkö hauras on elämänlanka? Näinkö herkästi sammuu elämänliekki?

Nyt meidän niin monen hyvä tuttava, täältä Oriniemestä, Alpo Kuparinen on poissa. — — — Mutta jäihän meille, niin monelle, myönteinen kuva hänestä. Nyt tuntuu hyvin oudolta kun hänen paikkansa tuttavien joukossa on tyhjä.

Hänen kanssaan oli aina hauska keskustella, sillä hänellä oli valtava tietomäärä ja muistinsa ilmiömaiden. Harrastihan hän jo nuoruudessaan asti monenlaista kirjallisuutta. Mutta suurempi kuin kirjatieto oli jo synnyinperintönä saatu henkinen ominaisuus.

Tämä hänen poismenonsa ei tullut ihan yllätyksenä. Joutuihan hän käymään jo usein sairaalassakin. Mutta aina kun työt vaativat, hänet nähtiin kodin piirissä työn touhussa vielä viime aikoinakin. Ei hän myöskään säästynyt vastoinikäimiltä. Jo 12-vuotiaana hän joutui jättämään synnyinkodin Karjalaan, jonka sota tuhosi. Jatkosodan aikana heille rakennettiin uusi koti, joka heti valmistuttuaan oli taas jätettävä Karjalaan. Sitten sotien jälkeen he rakensivat tänne Punkalaitumelle kodin, joka 15 vuotta sitten paloi.

Tällaiset murheethan jo raskaasti masentavat ihmisen mieltä. — Mutta ainahan ihmisen täytyy tarttua elämään. Niin jälleen Alpo melkein omin perhein, serkkunsa avustamana, rakensi taaskin uuden, entistä ehomman kodin.

Nyt me ollaan saatu jo pitkään ihailla heidän kaunista uutta kotiansa, johon he auliisti aina ottavat vieraita vastaan.

Alpon taitoja tarvittiin monella taholla. Hän oli aktiivisesti mukana

Karjala-seuratyössä ja erilaisissa kerhoissa. Avusti kirjoituksillaan mm. Suvannon Seutu -lehteä, sekä oli kokoamassa aineistoa Sakkolan historia II varten, jossa oli suuresti apua hänen hyvästä muististaan.

Suuressa tuttavapiirissä hän oli hyvin pidetty. Kaikkihan me muistamme hänen puhujalahjansa ja kertomataitonsa, että keskustelutalaisuuksissa hän joutui aina keskeiseksi henkilöksi. Rohkenenkin sanoa, että meidän kaikkien on häntä mukava muistella.

Väinö Nykänen

Alpo Matti Kuparinen oli syntynyt 12.2.1927 Sakkolassa. Hänen kotikylänsä, jonka elämää on kirjoituksissaan Suvannon Seudussa monesti kuvannut ja kertonut, oli Lapinlahti Suvannon etelärannalla.

Alpo Kuparinen oli vasta 56-vuotias iäisyyskutsun saatuaan. Hänet on haudattu Punkalaitumen hautausmaahan runsaan saattojoukon läsnäollessa, kukkalaitteita ja lähetettyjä suruadresseja oli valtavasti.

parven nuorimpana, ollen ainoa poika.

Sen ajan koulukuviot suoritet-

tuaan meni muutama vuosi myyjänä kauppa-alalla. Sairalan Evanke-lisen Kansanopiston käytyään (v. 1931—32) hän palasi maanviljelyyn, mutta asevelvollisuudesta palttuaan v. 1936 muutti Helsinkiin. Täällä hän toimi metallialalla talvisotaan saakka.

Talvisodan Viljo Naskali taisteli Tolvajärven—Aittojoen rintamalla, toimien kk ryhmänjohtajana. Sodan päätyttyä, pienen tauon jälkeen, vei tie syksyllä 1940 vakinaiseksi armeijaan. Täällä muotoutui-kin sitten varsinainen elämäntehtävä aseiden parissa.

Jatkosota hänen osaltaan alkoi Hangon rintamalla ja sittemmin Syvärillä, toimien molemmissa kk joukkueenjohtajana. Varsinainen varuskuntapalvelu sodan päätyttyä supistui verraten vähiin, saatuaan komennuksen aseoppikurssille. Sen jälkeen olivat vuorossa asemestari- ja aseteknikkotutkinnot, niitä edeltävine kurssineen.

Näistä kärkipään miehenä selvit-tyään, tuli komennus ammustarkastajaksi asevarikko 7:n Inhan varikolle. Tämä oli pisin toimipaikka, kestäen yhdeksän vuotta (v. 1955—64) ollen aikanaan alalla Suomen nuorin.

Vuonna 1964 tuli komennus Porin Prikaatin Säkylän korjaamon johtajaksi. Toimikautta kesti vuoteen 1969. Tällöin hän sai määräyksen Lounais-Suomen sotilasläänin aseteknikoksi asetarkastajan tehtävään. Tätä toimikautta kesti vuoteen 1973, eli eläkkeelle siirtymiseen saakka.

Ei sodat eikä aseiden kalina ole miestä vieneet, vaan elämän perusarvot ovat pysyneet kohdallaan. Säkylässä hän kuului seurakunnan kirkkovaltuustoon ja jo Sakkolassa toimi nuoruudessaan innokkaasti mukana seurakunnassa sekä vapaassa hengellisessä nuorisotyössä.

Vapaa-ajan ja eläkeiän harrastuksiin on kuulunut metsänhoito ja

kesämökkien rakentaminen Savossa, kauniissa niemessä Haukiveden rannalla.

70 VUOTTA täytti 8.9.1983 Mirjami Kuisma os Pensas. Entinen kotipaikka Sakkolan Haitermä. Nykyinen asuinpaikka on Jyväskylä.

60 VUOTTA täytti 25.9.1983 Sirkka Huttunen os Viskari Jyväskylässä. Entinen kotipaikka Sakkolan Lohijoki.

Suvanto-Säätiön toimintaa

Suvanto-Säätiö kutsuu jokaista Sakkolan kylät tuvasta tupaan -teoksen aineiston kokoamiseen osallistuneita henkilöitä yhteiseen tilaisuuteen tiistaina 1 päivänä marraskuuta 1983 kello 12 osoitteeseen Kaupunginhotelli (Sininen kabinetti) Hämeenkatu 11 Tampere.

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Pienkonekorjaamo

NUORA-MOTOR

Härmälänkatu 15, TAMPERE
Puhelin 931-654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Pärssisen Konepaja

35500 KORKEAKOSKI • PUH. 935-81204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOJA
- KORISTETAKOTOITA
- TRAKTORIN TYÖVÄLINEITÄ

Vuosia täyttäneitä

75 VUOTTA täytti 26.9.1983 Lempi Hännikäinen os Pitkänen Tampereen Messukylässä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Lupra.

75 VUOTTA täyttää 23.10.1983 Tyyne Airasvirta os Lopenen Jyväskylän Salokkaalla. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Luprikkala.

70 VUOTTA täytti 7.9.1983 Emäntä Tyyne Nihti os Kemiläinen Nokian Pinsiössä. Hänen kotikylänsä Sakkolassa oli Petäjäarvi. Merkkipäiväänsä hän vietti 10.9.

kodissaan omaisten, naapurien ja ystävien seurassa.

Aseteknikko Viljo Naskali 70 vuotta

Marraskuun 13 päivänä täyttää 70 vuotta aseteknikko evp Viljo Naskali Turussa. Hän on syntynyt pienviljelijän poikana Sakkolan Ojaniemessä 13.11.1913, sisarus-

Huuhkan poika

Paimen nousi, venytteli, pudisteli silpeet helmoiltaan ja talletti veitsensä vierellään olevaan eväskoriin. Hän mietti itsekseen:

— Miten lie aika? Sanoi Martti-kin tulevaisuuden puolisen aikaan luokseni syömään, levähtämään. Mitä-taanhan!

Sitten Lilla katsoi varjonsa pituutta, tarkaten mihin asti se ulottui hänen seisaallaan ollessa. Mittasi askelin pituuden.

— Yks, kaks, kolme, neljä, on vielä aikaa lounaaseen. Kunhan hupenee kolmeen harppaukseen kuvahinen, niin sitten ovat ne ajat. Ole nyt paimen jouten, lapa helppoa, on tuo tehty kokonainen vispilä!

Puhelinlanka

Lanka tuo lähelle kaukaisen rakkaan.
— Hänet synnytin elämän lakkaan.
Lähellä pidin ja hoidin.
Elämään opastaa koitin.

Harvoin lapseni kasvot näen.
Harvoin käsi tavoittaa käden.
Lanka tuo lähelle äänen,
iäksi mieleen jääneen.

Soita lapseni usein meille,
elämän iltaan ehtineille.
Saavu lähelle meitä
puhelinlangan teitä!

Elsa Tuokko

ajatteli tyttö hyvillään. Hän riisui yltään lyhyehkön päällysnuttunsa, levitti maalle alustakseen ja heittäytyi pitkin pituuttaan loikoilemaan, päivää paistattelemaan. Lehmät soinnuttelivat siinä lähellä, käki kukkui, päivä kilotti — mikäpä paimentajalle parempi kuin olla huoletonna, loikoilla, kuunnella kukunnoita, kalkatuksia:

Kukkuu, kukkuu, veisteli käki yhtämittaisia, virheettömiä kukkujan. Sitten innostui, menetti säännöllisen poljennon, alkoi tulla: kuk kuk kuk kukkuu — ja sitten sen ääni päättyi käheään käkätelyyn: meni kuin pala kurkkuun.

Tyttöä nauratti. Hän ivaili: Ähä! Nyt läikähtyi lauluissaan, hullu lintu, kaiken aamun kukkuja, niin se käy, kun mieletönnä loiluaa! Lillan oli varjostettava kädellä silmiään, päivänterä helotti niin kirkkaasti latvaikon väliköstä.

Pom-pom-pom — — kuului Laukon syvä-ääninen rautakello toisista erottuvana, hartaan juhlallisena, johtaen sävynsä jylhien hongikkojen sunnuntairauhassa, kaukaisilta takalistoilta, joilla oli vuosikymmenien aikana kolkotellut vanhan sarvekkaan kantamana — mailla mihin eivät pienet kilkit ole uskaltaneet, missä ei kuulu ääntä ei hipsahdusta, hiilakoi vain päivä helpeiden lomitse, nuokkuu mustikkamarja koskemattomana, seisoo runko

Vihittyjä

Avioliittoon vihittiin 11. 8. 1983 Helsingissä Fil.kand. Kaisu Päivikki M a t t i l a ja operaattori Jean-Marc Gillen Le Roch Malakoff Ranska. Morsian on toimittajan Leena-tyttären tytär, suku on Sakkolan Petäjärveltä.

kuin kirkon kaariholvia kannattava pylvä ja hiipivät valkoiset hattarat latvojen yllä. Sellaisilla ääriillä oli tuo harvukseen tarinoiva syvä-ääninen lelletin ollut paimenelle kuin kirkon kellona, lohtuna metsien hiljaisessa ikävässä.

Muistui Lillankin mieleen äiti, manalle mennyt emo.

— Sanoivathan ne kelloja soite-tun, kirkonkelloja, äidille maahan vietäessä — muisteli tytär Holman puheita. Olisimpa ollut saattamassa, heittäessä kepeitä multia arkulle! Ei sallittu. Hyvin sanoivat kuopan peittäneensä, lapioin taput-telivat. Käynkin ensi pyhänä istut-tamassa koivun haudalle, emon muistoksi.

Tytön silmiin oli tullut kyneleitä, ne helmeilivät ripsien lähettävillä, siitä vierähtivät, toinen posken ylitse maahan, toinen tarttui kellahkoiseen hiussuortuvaan.

Jossain lähipuussa vihelteli kuhankeittäjä lyhyitä, notkeita huilu-ääniään. Oli kuin huoleton, helppomiettein poika onkinuotiolla hui-laamassa, saaliin saatuansa: Hui taa! Ei huolta! Kuha kiehuu!

Paimenesta kuullosti tämä hauskalta, hän unohti surunvoittoiset aatelmansa.

— — Tytön korvaan sattui Holman Maanikin ja Kyytön soittimien yhteisläklätys. Ne jutelmoivat kuin kylätiellä vastakkain sattuneet kielevät naiset, haastelivat toisilleen tosia, puolijuoruja ja silkkoja val-heita:

— Huuhkan Pietarilla on komea poika, on! On se miehen mittainen, Martti, päätä pitempi isäänsä, ruskeatukkainen, kirkasverinen!

— Nyt se on vielä entisestään miehistynyt, viimetalvisella karkumatkallaan. Oletko tarkannut sitä tiukkaa piirrettä sen nenätaipeessa?

— Katsoin minä, katsoin! Uskalsi se lyödä Tenikkaakin! Se on tullut äitiinsä, Martti, ruteaksi.

Kellojen kalkatus hiljeni, alentui sävyissään varovammaksi:

Onni Pursiaisen kansakoulukaveri muistelee II

Edellinen muistelukseni oli aiheuttanut oikaisun Suvannon Seudun viime numerossa.

Tuosta kansakouluajasta, opettaja H. J. Holopaisen ja Maria Tiiran päästämältä neljänneltä luokalta v 1919 keväällä, ei liene enää elossa muita kuin me kaksi: Sipiläisen Elsa nykyinen Laamanen ja allekirjoittanut. Kaikki toiset ovat jo matkalla uupuneet. Kunnia heidän muistolleen!

— Tiedätkö, oletko kuullut? Lepetti Maanikin lyhyttääninen kalkki.

— Mitä? Sano!

— Sillä pojalla oli se tyttö keralaan puolen talvea, asuivat maamökissä, makasivat yhdellä vuoteella!

— Aijai! Johan nyt! Onko se Lilla sellainen?

— Eiköhän vaan tule huonoa, panehan merkillle!

Katsotaan, katsotaan. Voi näitä nykyisiä ihmisiä!

— Nyt se asuu tyttökin Huuhkalassa, muka palvelijana!

— Akkana se on, Martin akkana, vihkimättä!

— Eihän se ole vielä käynyt rippikouluakaan, narttu!

— Se on nuori ja kaunis, se Lilla!

— Olkoon tämä mikä hyvänsä, häpäisee itsensä. Hoh hoh, parempi olisi vanha, ruma tyttö kuin nuori kaunis häntkä!

Lillaa ihan nauratti — kun hän ymmärsi niin nuo tarinat. Ei kehdannut enempää kuunnella, antoi mennä sivu korvansa akkain luulot. Ummisti tyttö puoliraollaan olevat silmänsä, antoi päivän paistaa hellellä, lintujen laulella, ojentui selkosilleen raukeammin... Jopa erkanevatkin, kyläiset juokuttajat — lähtevät matkoilleen, akat — saivat

Me Elsan kanssa olemme pärjänneet hyvin tuon koulun antamalla opilla ja sivistyksellä, jos ei olla korkealle kurkoteltukaan? — Oliaan vain eletty ja oltu, eikä meitä ole sivistyksen puutteesta mistään takaisin käännetty. Vai mitä, Elsa?

Toisin oli samalla luokalla olleen Onni Pursiaisen. Hän joutui monesti syrjäytetyksi oppiarvojen puutteessa.

tarpeeksi tähän liitteeseen haastella — saivat.

Lilla oli uuvahtanut uneen.

Karja eteni vähän kerrallaan hovilaisen orasmaille päin. Tulivat jo aitivierille, hoiluajat, kävelivät, kalkattelivat. Ynnähti Laukko, so-vitti hatasarvensa rehtoon ja siinä nousivat puolimädäntyneet seipäät, lomahtivat aidakset, aukeni tie hovin pelloille... Mikä olikaan lehmien ollessa, hamusivat mielihaluin nousevaa orasta, sotkivat tyytyväisinä vakoharjoja, kenenkään hälvimättä.

Lienee nukkunut paimen tunnin, toisen. Sitten havahtui, haikaili, katseli... Ei kuulu lemmiä! Mitä, olivatko orailla! Laukko! Siellä pompahti hovin suunnalla!

Hätäntätyttö Lilla. Lähti juosten aitaukselle, kääntääkseen karkulaiset pahantekijät metsille. Hyppi tyttö mättäältä mättäälle, noron poikki mennessään silmät ummistaen läpäisi katajikon kiireissäänsä.

Repeytyi nuttu, avautui tukka palmikolta, ei välittänyt paimen muusta kuin lehmistään.

Tapasikin kantturat. Sai käännetyksi orailta, oli piennarvierellä kasvavan tiheikön ohitse karjaa pois ajamassa, hätkähti — säikkyi — hänen eteensä harppasi Tenikka!

Mutta, nyt varsinaiseen asiaan. Ensiksi anteeksipyyntö Armas Lähteenkorvalle. Ei tarkoitukseni ollut loukata eikä riistää suunnittelijan ja piirtäjän arvoa. Kyseessä oli tiedon puute ja huolimattomuus.

Olimme aikoinaan Lempäälän osuuskassalla ja silloin lienee ollut suunnitteilla Sakkolan pitäjän tunnus (viiri). Paikalla olivat Onni Pursiainen, Matti Naskali (porsasparisniekka eli Simo Anti Matti). Tuliko sukuselvitys oikein? Sekä allekirjoittanut ja myöskin toisia entisen Sakkolan miehiä. Onni oli henkeä täynnä ja selitti, että entisen Sakkolan tunnuskuvaan tulee ehdottomasti kuulua ”Sakkolan rotuporsas”. Hän piirsi hyvin pyylevän ja edustavan porsaan, joka seisoi kahdella takajalalla, kuten nykyisessä viirissä on. Tämä porsassymboli jäi mieleeni ja kaikki läsnäolijat hyväksyivät sen. Enempää en luonnoksesta muistakaan. — Asia häipyi mielestäni ja kun viiri sitten valmistui jäi minulle sellainen mielikuva, että on Onnin kotipitäjälleen jättämä muisto. En ollut tietoinen viirin enemmästä suunnittelusta. Tästä johtui tuo oikaisun kaivannut muistelukseni.

Tunnen hyvin taiteilija Armas Lähteenkorvan. Hän on tunnustettu muistomerkkien suunnittelijana. Hän toimi piirustuksen ja kuvaamataiteen lehtorina Suolahden yhteiskoulussa, josta jäi eläkkeelle.

Hänen suunnitteleman ja piirtämänsä on myöskin Suolahden kirkkotarhaan pystytetty Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkki, jonka hän suunnitteli ja piirsi lahjaksi Suolahden Karjalaisille. Tämän muistomerkkin äärellä on vietetty monia hartaita muistohetkiä ja uudet karjalaiset ylioppilaat jättäneet ruusunsa muistopaadelle. Kiitoksia vieläkin Armas Lähteenkorvalle!

Hän on myös katsonut porsassymbolin kuuluvaksi Sakkolan viiriin ja piirtänyt luonnoksen sen mu-

Kesän tapahtumia

Karosen serkut Sakkolan Sipilänmäeltä kokoontuivat jälleen kokoukseen seitsemännen kerran 18—19. 6. 1983.

Martti ja Anna-Maria Karosen lastenlapset kokoontuivat puolisoineen Kirsti Mähösen (Eino Karosen tytär) luona.

Aikaisemmin kokoukset on vuoronperään pidetty eri serkkujen luona: Tammelassa, Tampereen Mesukylässä, Pernajassa, Tottijärvellä, Lohjalla, Tampereella ja nyt Kurikassa.

Sukujuuret ovat, kuten huomataan, levittäytyneet ympäri Suomea. Yhdessä on aina muisteltu isovanhempia: Vilhelm, Aleksander, Adolf, Viljami, Eino ovat edesmenneitä, Hilma Nuora os Karonen ai-

noa elossa oleva tästä sisarusparvesta.

Jokaisen heistä varmaan moni sakkolalainen Sipilänmäeltä muistaa. Ja muistaa myös Heidän isänmaalleen uskollisina ja sille kuuliaisina ihmisinä. Myös kotipaikkarakkaus oli heille tärkeätä. Ja tämä perinteinen tapaaminen osoitti jälleen, että Sipilänmäeltä perintönä saatu karjalainen henki elää edelleen. Karjalaisuuden henki näkyi myös tarjoilussa — sekin oli jos mikä perinteellisesti karjalaista — josta kiitos talonemännälle ja hänen perheelleen.

Ennen kotiin paluuta kävimme edesmenneen Eino Karosen haudan äärellä ja vietimme hiljaisen hetken Jalasjärven hautausmaalla.

Muistoa kunnioitettiin myös käynnillä Eino Karosen kotitalon kaivopumpusta tulleella raikkaalla kaivovedellä. Se oli Eino malja!

Kotiin palasimme reippaina ja retkestä muistoihin jäivät isovanhemmat ja kotikunnaat Karjalassa entistä lämpöisimpinä. Suo Luoja, että nuoret lapsemme muistaisivat karjalaisuuden olevan jo itsearvoisnansa. Sen täytyy elää, sillä se on kulttuuria, joka ei koskaan pyyhkiydy pois.

Tämä tämän vuotisesta Karosen suvun sukokokouksesta. Seuraavan kerran tavataan Nokialla Adolfin tyttärien Irjan ja Kertun luona.

Martti Karonen
Viljamin poika

Nykyaikaa

*Nyt on minin ja maksin aika,
keskioluen ja puntiksen.
On muorin ja vatsin aika.
Duunaa jengit ja kunditkin.*

*Pitsiä, hapsua, rimpsua, rampssua,
viiksiä, partaa ja töyhtöpäitä.
Rakkaasti rikkaasti riiaillaan.
Eipäs huolita häitä!*

*Aika vain vierii, barffyyymi tuoksuu,
aika vain vierii eteenpäin.
Nuoriso varttuu, ajatus karttuu,
kun jatkaa matkaansa lakitta päin.*

L H

kaisesti. Sillä mikäpä muu on tehnyt entistä synnyinpitäjäämme paremmin tunnetuksi kuin "Sakkolan rotuporsas".

Muistelijat

Heino Kurikka

Museoviraston 30. kansanperinteenkilpailu

Museovirasto julistaa 30. perinteenkeruukilpailun, jonka aiheet ja kysymykset on julkaistu Museoviraston kyselylehdessä.

Ilmaisen kyselylehden ja vastauspaperia vapaakuorineen saa museoviraston kansantieteen toimistosta, postiosoite PL 913, 00101 HELSINKI 10, katuosoite Nervanderinkatu 13, 00100 HELSINKI 10, puh. (90) 402 51.

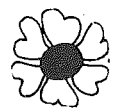
Perinnekilpailun pääaiheena on tänä vuonna **pääsiäinen**, vanhin kirkollinen juhlamme. Kyselyssä tiedustellaan koko pääsiäisjakson tapahtumia kuten pääsiäiseen valmistautumista, palmusunnuntaihin ja piinaviikkoon liittyviä tapoja, pääsiäisen viettoa ja pääsiäisruokia sekä luterilaisten että ortodoksien keskuudessa. Tällä kyselyllä pyritään selvittämään, mitä vanhoja pääsiäistapoja on vielä säilynyt ja kuinka uudet tavat ovat levinneet eri puolille maata. Kilpailun muut aiheet ovat: **valon juhla eli sähköän tulo seudulle, nauriin viljely, kaivohauki, kaakeliuunit sekä merkkihenkilöiden asuinsijat.**

Kaikki asiasta kiinnostuneet henkilöt ovat tervetulleita mukaan nyt julistettavaan kilpailuun. Tiedonannot yksittäisiinkin kysymyksiin ovat tutkimukselle tärkeitä.

Kilpailuaika päättyy 31. 12. 1983.

Tulokset julkaistaan kevään kuluessa. Parhaille vastaajille jaetaan palkintoja rahaa ja kirjoja.

Käytiin sitä koulua mekin!

Oli kiertokoulu, kansakoulu, jatkokurssi ja sitten rippikoulu.

Toiset kävivät Käkisalmissa oppikoulua, jopa äveriäimmät Viipurissa tai Helsingissä. Muistan kerran Valkosen Mauri kun lähetettiin Kajaaniin lukemaan...

Minä aloin koulunkäymiseni Ernest Weiselin koulussa. Hän oli arvostettu, kunnioitettu ja jämerä opettaja, joka pöytäsi meidän jukurapäihimme järkeä. Uskallan vielä väittää hänen siinä onnistuneenkin, sillä puhtaasti läpäisimme hänen koulunsa. Jonka jälkeen siirryimme seuraaville luokille.

Jotain yksityiskohtaa en malta olla mainitsematta. Ehkä meillä jokaisella on jokin henkilö, josta erikoisesti pitää. Opettajilla on monesti myös "lellilapsi". Opettaja oli hellä meitä jokaista kohtaan, mutta häntä kohtaan erikoisesti. Jos tapahtui jotain, josta häntä piti huomauttaa, niin tämä tapahtui niin isällisesti, että me kaikki sen huomaisimme. Ja Hän oli myös sopuisa ja mukava meille toisille pojille ja lienee ollutkin meistä kiltein, jonka opettaja tietysti parhaimmin huomasi. Häntä ei enää ole, sillä hän antoi kaikkensa jo v 1941.

Kerran opettaja kuulutti meille: Olkaa nyt hiljaa lapset, kun Tuomas nukkuu. Kai opettaja kuulutti liian kovaa, sillä Tuomaskin heräsi. Opettaja kysyi: Vieläkö nukuttaa poikaa? — Ei nukuta, vastasi Tuomas.

Siirryttyämme kansakouluun, niin opettajana oli Selma Kankku-

nen ja hän oli jämerä, vaativainen sekä osasi säilyttää temperamenttinsa. Jota me pojat tietysti monesti kokeilimme. Me kaikki kunnioitimme häntä ja siksi emme uskaltaneet koulun omaisuutta särkeä, eikä toistenkaan, mitä nyt joskus kuvia piirrettiin...

Koulumatkalla piti "päivää" sanoa jokaiselle, sekä käyttäytyä niin ettei valituksia mennyt koululle eikä kotiin. Vaikka monesti olikin kivi jo kourassa niin ikkunat jäivät ehjiksi, mitä nyt muutama puhelintolpassa oleva posliinikuppi sattui särkymään, sekään ei maailmoita mullistanut.

Mikäli ei kuka normaalitunteina läksyä oppinut, niin armotta jäi laiskan läksylle. Siinä ei ollut tulokinnan varaa yhtään, sillä läksyt oli opittava aina ja joka päivä.

Pisin aika, mitä minä laiskanlaksy opettelin oli kolme ja puoli tuntia. Se oli eräänä lauantaina. Laksyn aiheena oli Helsingin eteläinen asemakaava. — Muistan vieläkin kuinka olin väsynyt, kai kotikäväkin vaivasi ja nälkä oli kova. Silloin ei ollut kouluruokailua, jos omasta repusta ei riittänyt ruokaa, ei myös ollut syömistä silloin.

Ja kun lopulta meni asemakaavan pääkadut päähän ja pääsin kotiin, niin leipä maistui hyvältä.

Tuskin opettajamme arvasikaan, että minulle oli myöhemmin hyötyä tästä laiskanlaksyn oppimisesta, kun piti oppia läksy, vaikka suksimäkeen kovasti teki mieli.

Tietysti joskus piti Eevaa ja Ainoa letistä nykäistä. Nekin nykäykset on jo sovitettu? Onnin kanssa me ei osattu olla koulutunnilla koskaan hiljaa ja siksi Onni siirrettiin etupenkkiin tarkkailtavaksi. Hän oli jo silloin pitkä poika, miehen mittainen ja pulpetit oli mitoitettu pienempiä varten. Siksi ei Onnin jalat kunnolla sopineet omaan koloonsa, vaan työntyivät pitkälti eteen käytävälle. Kuinka usein opettaja käskikään: Onnin jalat pois käytävältä, että pääsee kulkemaan.

Silloin kun meidät määrättiin siirtymään länsi-Suomeen, niin kauhistuksella nyt ajattelen, että mikä olisi ollut kohtalomme, jos meitä ei olisi niin hyvin kansakoulussa opetettu lukemaan ja laskemaan...

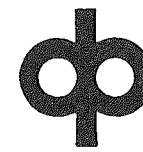
Onhan meillä ollut 40 vuotta aikaa tehdä työtä ja siinä sivussa jatkaa itseopiskelua, sillä siitä oli hyvä jatkaa mihin opettajien opetus päättyi.

Kävin usein opetusneuvos Yrjö Kallista kuuntelemassa. Kerran hän opetti: Ihminen ei ole koskaan liian vanha opiskelemaan. — Hän oli silloin jo täyttänyt 84 vuotta ja paljon elämän kokemuksia — liiankin paljon, sillä kokemuksiin sisältyi kolme ankaraa rangaistusta, joita ei tosin pantu täytäntöön ja hän eli 93-vuotiaaksi vanhukseksi.

Nämä elämän koulusta tällä kertaa.

Tenkasen Väiski

Eino Systä
Klaavuntie 6 A 5
00910 HKI 91

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

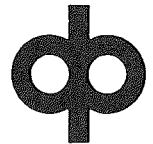
voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

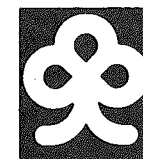
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — Puh. 931-739541

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

joustavaa
pankkipalvelua

Tampereen Aluesäästöpankki

auttaa — neuvo — palvelee

LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1984 8 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 40 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta om
vakinaisista ilmoituksista alen-
nus.

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 Narva. Puhelin
(931) 734843.

Postisiirtotili TA 430763-1

Pankki Vesilahden Osuuspankki
37370 Narva. Käyttötilin nume-
ro 551105-42772.

Vastaava toimittaja Viljo Puron-
taa.

Toimituskunta Helmi Uosukai-
nen, Uuno Pulakka, Eero Kop-
panen ja Väinö Kekki.